

Predikan

3 i påsktiden 2010, årg. 2

Psalmer: 558, 653, 472, 375:3-4, 59.

Pär-Magnus Möller

Det finns väl ingen bild som är så älskad som bilden av Jesus som Herden. Vi ser alla för vår inre syn pastellfärgade perfekta Jesusar med ulliga, gulliga lamm på axeln. Fåren i våra drömbilder är oskyldiga och värnlösa – de skuttar fridfullt omkring på ängarna i en pastoral idyll som lyser av grönt och sol. Jesus är vacker, lammen är vackra, naturen är vacker – och inga svarta vargar vågar närma sig pastoralen – de göre sig icke besvär!

Men det är något som inte stämmer med den här bilden. Den är förvisso skön att vila tanken vid – men den känns inte äkta. Det är som om vi missar något väsentligt.

Bilden av fåren skall ju på något sätt gestalta oss kristna. Hur tänkte Jesus egentligen när han gav denna liknelse – förstod han inte vilka vi egentligen var? Vi är ju inte så oskyldiga och gulliga som den pastorala bilden ger uttryck för, inte de kristna jag känner i alla fall, inte ens jag. Den kristna flokken består ju av allt möjligt bråte; vi är lögnare, svikare, tjuvar. Vi är missbrukare av allt från sprit, pengar, narkotika, sex och spel. För oss kristna är detta knappast någon hemlighet – även om vi ibland glömmer bort det när vi förvirrar oss in i rosa drömmar om den starke och duktige kristne. Just nu förfäras världen över något som vi alla redan visste: att kristna människor kan göra fruktansvärda saker också då de är vigda till präster, biskopar eller kardinaler. Guds får är i sig själv inte vita – inte ett enda av dem. Det finns oändligt många goda människor i Guds flock – men alla är vi delade – alla gör vi både gott och ont. Inga får är riktigt svarta lika lite som något enda får är helt vitt.

Jag har ingen stor erfarenhet av fårskötsel – ingen alls – men jag har sett får och luktat på får och blivit jagade av får – de är inte så idylliska alltid – de är djur, drivna av drifter och begär – och vi håller dem bara för en sak; för att äta deras kött och göra kläder av deras skinn. Sådan är verkligheten och sådan var verkligheten också på den tid Jesus vandrade som människa på jorden.

När Jesus talar om fårfloeken tror jag därför inte att han har vår tids romantiska syn på de ulliga och gulliga fåren – han har troligtvis en ytterst krass syn: Fåren var boskap. Fåren var får – just som får är. Flokken behövde en herde bara för att inte bli splittrad, uppäten av rovdjur och så bli en förlust för ägaren. Krasst men sant.

Liksom Jesus har en mycket realistisk syn på fåren har han också en mycket, mycket realistisk syn på vad en människa är, vad en kristen är och vad en församling är. Han har inga överdrivna förhoppningar om vad vi skall prestera

av oss själva. Han är alls inte förvånad över att vi allihop är en enda flock syndare. Vi kämpar förvisso att vara goda – men Jesus har nog inte alltid så stora förväntningar på att vi av egen kraft skall lyckas – han vet vad som är i människan. Jesus har istället en annan plan för oss.

Men herdefiguren är väl i alla fall en fin bild för Gud – herden är ju godmodig, och tålmodig. Herden älskar sin får och tar hand om dem så att de har det gott och fint. Herden bär fåren ömt på sina axlar – det har vi ju sett! Herdar, har vi lärt oss, är ju så snälla att de till och med lämnar de nittionio fåren för att hitta det ena bortsprungna – det är ju verkligen snällt eller hur?

Nå, låt oss vara lite realistiska. Normalherden älskade säkert inte sina får, han offrade sig inte för dem när vargen kom, han skulle aldrig lämna nittionio får för att ett stack i väg. Helt krasst var ju fåren kapital som skulle förmeras, förökas eller slaktas. Om ett får hade egenskapen att sticka iväg för ofta, knäckte herden benet så att det inte kunde rymma. Krasst men sant.

Så – nu har vi nog tillräckligt förstört den pastorala idyllen, tonat ner de gröna ängarna och raderat bort pastellfärgerna, för att kunna närma oss texten bortom våra fantasier och romantiska drömmar.

Jesus utger sig nämligen inte för att vara vilken herde som helst – han är den GODE herden. Den gode herden har andra egenskaper än normalherden. Det finns gott om herdar i världen, många som vill leda människor än hit och än dit. Det räcker med att öppna en dagstidning och se alla annonser där man ropar på oss. Herderösterna är många – och de flesta vill ha ut egen vinning av att vi följer dem. Bara en är den GODE herden.

I en individualitetskultur som vår, där vi inbillar oss att individen alltid är stark nog att veta vad den vill, tror vi att vi inte längre behöver några herdar, någon som leder oss. Vi är ju självständiga och mogna människor som inte behöver ledas av någon annan – vi vet vad vi vill, tror vi. Det intressanta är bara att folk aldrig varit mer lättledda än de är i dag. Sveriges folk svänger i den ena stora frågan efter den andra just som vinden blåser. Det är nästan kusligt att se hur vi kollektivt på någon vecka kan byta åsikt om gamla givna föreställningar – och ändå fortsätta tro att vi själv bestämmer vad vi tänker och tycker – att vi är fria, starka, självständiga människor. Det är nästa något tragiskt över det hela.

Det finns många herdar som vill leda fåren, många lejda herdar som överger fåren när vargen kommer eftersom de inte älskar fåren. ”Köp våra produkter och bli en lyckligare människa” – så köper man produkten men finner snart att den inte gav ett lyckligare liv: ”Ingen bytesrätt, ångerveckan är slut, ett avtal är ett avtal – ingen nåd”. Alla följer vi någon – medvetet eller omedvetet – frågan är bara vem.

Nej, Jesus är inte vilken herde som helst – han är den GODE herden – den herde som skiljer sig från alla andra herdar. Världen har aldrig sett någon liknande. Den gode herden ger sitt liv för fåren – det är tecknet på den gode herden. Det tecknet är ett signum för allt sant herdeskap. Det tecknet följde också de första apostlarna, som alla, utom Johannes, fick plikta med sitt liv för vittnesbördets skull. Och så har det varit sedan dess. Den gode herden och hans efterföljare är alltid villiga att ge sitt liv för fåren.

Ytterligare en egenskap tillskrivs den gode herden: Han känner sina får.

Inför en människa som känner mig behöver jag inte spela teater. Jag har ju inget att dölja. En människa som känner mig och ändå stannar kvar har ju valt att stanna kvar för den jag är och inte för den som jag tror att jag måste vara. Det gör en enorm skillnad. Den gode Herden känner mig men är ändå beredd att dö för mig. Det är obegripligt – han vet ju vad som är i mig! Ja, här är det stora olösbara mysteriet; trots allt väljer han mig... trots att han känner mig.

Flocken av får är i liknelsen heller inte vilken flock får som helst – det är något speciellt med just den flock som evangeliet syftar på: Den här flocken springer inte efter alla de röster som ropar på den. Den här flocken lyssnar in en särskild röst – en röst den känner igen – den gode herdens röst. Bland alla andra ivrigt ropande röster så finns det liksom en visshet i flocken, en övertygelse om att de har till uppgift att lyssna efter just en speciell röst. Just den här fårflocken – som inte på något vis är bättre än andra fårflockar, bara annorlunda - finns denna märkliga och för världen obegripliga egenskap, nämligen den att just denna flock fått speciella öron som kan urskilja röst från röst. I denna får flock är liksom inlagd en längtan efter den gode herdens kallelse.

De andra flockarna förstår inte vad vi lyssnar efter – de är inte präglade på honom som kallat oss att tillhöra honom – inte än – inte förrän allt är berett.

Liknelsen som Jesus ger oss i dag innehåller alltså tecken vi skall leta efter för att se om vi följer rätt herde och om vi tillhör rätt fårflock:

1. Den gode herden ger sitt liv för fåren.
2. Den gode herden känner sina får.
3. Fåren känner den gode Herdens röst.

Också det sista tecknet:

4. – Flockens strävan och hedens strävan skall vara ett: Det skall bli en herde och en hjord.

Hur ser då en sammanfattning ut av allt detta?

Det finns många fårhjordar i denna värld – det finns många som vill vara herdar. Därför är det så oändligt viktigt för oss kristna att blir medvetna om vilka tecknen på den gode Herden är och vilka tecknen på att hjorden är Guds hjord

är. Vår herde gav sitt liv för oss – det betyder att hans gärning inte är filosofisk eller etiskt eller på något sätt symbolisk – utan kött och blod. Ett evangelium som bara handlar om förändrade tankar och må-bra-teorier är inte ett evangelium som kommer från den gode herden. Den gode herden tar vår synd, våra levnadsvillkor och oss människor på allvar. Hans kärlek till oss kostar honom blod. Den gode herdens kärlek är lika delar lag och befrielse. Han förskönar inte något eftersom han är sanningen.

Den gode herden känner hjorden och hjorden känner igen den gode herdens röst. Jag vet att det i denna tid finns många människor som handlar i förvissningen om att de gör det rätta utan att ha förstått att lyssna in den gode herdens röst. Man lyssnar till allt som verkar visligt och gott – och det är mycket. Men allt som verkar visligt och gott kommer inte från den gode Herden. Han har nämligen ofta andra vägar för oss att gå. Han säger att vi skall följa honom, lyssna på hans ord och gå i tro – vi skall följa honom även då världen säger att vi går fel. Lydnaden och troheten till vad Jesus sagt – allt vad Jesus sagt – är ett tecken på en hjord som lyssnar till den gode herdens röst.

En sista sak handlar om splittringen. Den som splittrar Guds hjord gör en fruktansvärd sak – han eller hon arbetar mot Guds vilja. Men splittringen är en svår sak att sätta fingret på – den kan komma så smygande och förrädiskt. Ofta kan vi dock känna igen den genom att den delar tungomål med ormen i paradiset då den säger: Inte skulle väl Gud ha sagt... Splittringen delar också handlingssätt med Israels folk den gången då Moses var uppe på berget för att ta emot stentavlorna. Folket byggde genom sin otålighet och sitt högmod, en avgud, en död bild av den som de ville skulle vara deras gud, i guld. ”Gud hjälper ju inte – vi måste ta saken i egna händer”, löd resonemanget. Denna avgud kostade folket allt, all egendom, allt hopp, all frimodighet – och eftersmaken var fylld av skam. Vi behöver därför ständigt öva oss på att skilja Guds ord från visa ord i största allmänhet. Guds vishet övergår ju människornas förstånd.

När Jesus talar om fåren i de andra fållorna som han måste leda så handlar det om oss. Jesus vandrar genom sin kyrka över hela världen för att samla flocken. Det tar tid, men det går ändå snabbt framåt. Tänk att vi få vara med och utföra det största av alla arbeten: Samla Guds folk till ett, så att det blir *en* hjord och *en* herde. Och när vi är samlade träder han, den gode herden, fram inför hela världen – och vi som tillhör hans enade hjord får gå med honom in i den himmel som är bättre än alla pastellfärgade kort med lysande ängar och ulliga, gulliga får.

Må fridens Gud, som i kraft av ett evigt förbunds blod har fört fårens store herde, vår herre Jesus, upp från de döda, styrka er i allt gott, så att ni kan göra hans vilja. Må han låta det som behagar honom förverkligas i oss genom Jesus Kristus. Hans är härligheten i evigheters evighet, amen.